

ΜΕΓΑΛΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΙΝΑ ΒΕΛΖΕΡ

Ένας έμπορος πού μπορούσε ν' αγοράση ολόκληρο τό γαλλικό θησαυροφυλάκιο. Μιά ρωμαντική συνάντησις. Η δύναμις του Φερδινάνδου της Αυστρίας. Η κόρη ενός έμπορου πού παντρεύτηκε με τό ωραιότερο βασιλόπουλο της Αυστρίας. Ένας πατέρας πού υιοθετεί τόν γιό του. Με τί τρόπο ή Φιλίππινα κατόρθωσε ν' αναγνωρισθί έ γάμος της. Ο Φερδινάνδος θέλει και μετά θάνατο ακόμη νά βρισκείται κοντά στην αγαπημένη του.

Μιά φορά, όταν ο περίφημος βασιλεύς Κάρολος Ε' βρόθηκε στο Παρίσι, του έδειξαν τους θησαυρούς πού ήσαν φυλαγμένοι μέσα στο βασιλικό θησαυροφυλάκιο. Ο Αυτοκράτωρ τους έζοιτάζε χαμογελώντας και είπε :

— Γνωρίζω έναν έμπορο στην Αύγουστα πού μπορεί νά σάς πληρώση όλους αυτούς τους θησαυρούς τοίς μετητοις.

Ο έμπορος αυτός, τόν όποτον ανέφερε ο Αυτοκράτωρ ήταν ο Βαρολόμαιος Βέλζεο. Το κατάστημά του βρισκόταν στην Αύγουστα της Γερμανίας, στο σημερινό Λουγκμπουργκ και είχε μέσα τόσα πολύτιμα πράγματα, ώστε και τό πλουσιότερο βασιλικό θησαυροφυλάκιο δε θά μπορούσε νά συγκριθί μαζί του.

Η έμπορικη σημαία του Βέλζεο ένκαμιατε σε όλες τίς θάλασσες. Τα πλοία τους έταξίδευαν σε ολόκληρο τόν κόσμο και τό 1528 όγχο ζωοβία πού άνηχαν στον Βέλζεο κατέλαβον τή Βενεζουέλα και την έκαναν άποικια τών Βέλζεο.

Έτσι οι Βέλζεο ήσαν ένδοξοι και γνωστοί σε όλη την Εύρώπη μ' όλο πού δεν ήσαν τίποτε άλλο παρά άλλοι έμποροι. Κανείς όμως δεν έδοξάστηκε τόσο, όσο μία γυναίκα τούς οικογενείας τους, ή Φιλίππινα Βέλζεο.

Η Φιλίππινα είταν κόρη του Φραγκίσκου Βέλζεο και της Άννας βαρώνης του Γάινενμπουργκ. Όταν ο Κάρολος δ' Ε' μετά την νίκη του Μυλεμπουργκ συνεζώσε στην Αύγουστα τό μεγάλο συμφέδιο του κράτους, ή Φιλίππινα ήταν δεκαοχτώ ετών.

Μαζί με τόν Κάρολο τόν Ε' ήρθε και ο άνεργός του Φερδινάνδος, δευτερότοκος γιος του έπειτα αυτοκράτορος Φερδινάνδου του πρώτου.

Ο Φερδινάνδος είχε σπουδάσει στην Πράγα και διεκρίνετο για τό πνεύμα του και για την όμορφιά του. Η δύναμις του ήταν τόση, ώστε μπορούσε νά σταματήση μόνος του ένα ταχυδρομικό άμάξι, τό όποιο θά έτρεχε με τη μεγαλύτερη ταχύτητά του.

Ο Φερδινάνδος συνήτησε τη Φιλίππινα σε μία γιορτή πού έδωσε ή πόλις της Αύγουστας προς τιμήν των επίσημων ξένων της. Την είδε καθώς περνούσε κάτω άπ' τό μπαλκόνι της κι ή όμορφιά της τόν έθάρσυνε.

Αν ή αγάπη του Φερδινάνδου προς την Φιλίππινα ήταε κεραυνοβόλος ή αν έγεννήθηκε μέσα του αγάπη, αυτό μας είναι άδιαφορο. Το γεγονός είναι, ότι ή Φιλίππινα ήταν ή πρώτη αγάπη του Φερδινάνδου του Β' του Τυρόλου και έμεινε ή μοναδική.

Η Φιλίππινα ήταν ή όμορφότερη γυναίκα της εποχής της. Ψηλή, λεπτή, με θαυμασία γαλάνα μάτια και με ξανθά μαλλιά. Το δέρμα της ήταν τόσο λεπτό και διαφανές, ώστε κινουόυσε κανείς νά διακρίνη τό κόκκινο Τυρολέζικο κρασί, όταν κατέβαινε στο λαϊκό της». Στην όμορφιά λοιπόν είταν άντάξια του Φερδινάνδου, αλλά στην καταγωγή: Τί ήταν μία Βέλζεο προστά σ' έναν Άρβούδογο :

Και όμως ο Φερδινάνδος δεν έδιδασε νά κάνει δική του τη Φιλίππινα.

Τά πρώτα χρόνια του έρωτός των τά σκεπάζει ένας αστεινός πέλος και όλα όσα έχουν γραφεί για αυτά είναι γεννήματα της φαντασίας των μυθιστοριογράφων. Μόλις τό 1557 βρο-

Τότε, ο χρονιογράφος Μιχοβέζ αναφέρει ότι ο πνευματικός του Φερδινάνδου Γιώαν φόν Καρβέλες εύλόγησε τόν γάμο των δύο έρωτευμένων μεσ' στο παρελθίο του πύργου του Μπρέτανικ στην Βοημία. Το πρώτο παιδί αυτού του γάμου ήταν ο Άνδρας πού αργότερα έγεννε καρδινάλιο και γεννήθηκε τόν Ιούνιο του 1558 στο Μπρέτανικ.

Υστερα όμως από λίγο καιρό, ο Φερδινάνδος ήθελε νά έχη τη γυναίκα του και τό παιδί του πίο κοντά και τούς εγκατέστησε στον πύργο του Μπύργκλιτς πού δεν άπτεχε παρά μόνο λίγες λέυγες άπ' την Πράγα. Της άφησε για σύντροφο

και προστάτη τόν εμπιστό του Λαδιπλάβο φόν Στέρνμπεργκ. Ο πύργος του Μπύργκλιτς είναι χτισμένος σ' ένα από τά ωραιότερα και ρομαντικώτερα μέρη της Βοημίας και ο Φερδινάνδος δεν μπορούσε νά βρη ωραιότερη φωλιά για την αγάπη του.

Σ' αυτόν τόν πύργο ή Φιλίππινα άπόκτησε τό δεύτερό της γιο τόν Κάρολο πού έγεννε έπειτα διάσημος πολεμιστής.

Τό παιδί βαφτίστηκε κρυφά όπως και τό πρώτο. «Στίς 29 Νοεμβρίου, διηγείται ο χρονιογράφος Μιχοβέζ, μετέφεραν τό παιδί κρυφά και με μεγάλες προφυλάξεις και τό άκούμπησαν στην αυλή του πύργου μπρός στην πόρτα της κατοικίας του Λαδιπλάβο φόν Στέρνμπεργκ.

Έκει τό βρήκαν ένας υπηρέτης του Στερνμπεργκ και μία χήρα Β. Ζάβιγκο. Πήγαν τό παιδί άμέσως στον άρχιδούκα Φερδινάνδο, δηλαδή τόν πατέρα του, και αυτός τό παρέλαβε και τό άνάστησε σαν νά ήτανε δικό του.

Η κομωδία αυτή έπαύθηκε για νά μπωρέση ο Φερδινάνδος ν' αναστήση τά παιδιά του χωρίς νά έχη τόν φόβον ότι ή αυλή θά τά θεωρήσει νόθα. Έσως φανή περίεργο αυτό τό πράγμα έφ' όσον ο γάμος του Φερδινάνδου με τη Φιλίππινα είχε ήδη αναγνωρισθί επίσημως από τόν πατέρα του. Προέτι όμως νά λάβουμε υπ' όψιν μας ότι ή Φιλίππινα έθεωρείτο μόνο νομίμως σύζυγος του Φερδινάνδου, όχι όμως άντάξια σύζυγος του άρχιδουκό. Ο αυτοκράτωρ στην αρχή είχε πολύ θυμώσει με τό συνοικέσιο του γιου του και δεν ήθελε με κανένα τρόπο νά συμφιλιωθί μαζί του. Υστερα όμως από δύο χρόνια άλλαξε γνώμη και άναγνώρισε τό γάμο του. Έβαλε όμως ως όη τόν όρον τά παιδιά του Φερδινάνδου και της

Φιλίππινας νά μην έχουν ποτε καμμία αίταιησι επί του θρόνου της Βοημίας και κανένα κληρονομικό δικαίωμα επί της περιουσίας του πατέρα τους εκτός από ένα όρισμένο εισόδημα τό όποιον θά τους έδιδε τό βασιλικό ταμείο. Έπίσης αν ο Φερδινάνδος πέθανε πριν από τη Φιλίππινα, ή χήρα θά λάμβανε 3000 χρυσά νομίσματα ως εισόδημα, αν όμως πέθανε ή Φιλίππινα πριν από τόν Φερδινάνδο, εκείνος ήταν ύποχρεωμένος νά πάρη γυναίκα του μία άληθινή περιχρητισια της οποίας τά παιδιά θά μπορούσαν νά έχουν κληρονομικά δικαιώματα επί του θρόνου της Βοημίας.

Πώς ο τόσο άκαμπος αυτοκράτωρ Φερδινάνδος δέχθηκε ν' αναγνωρίση τόν γάμο του γιου του, αυτό μάς μένει άγνωστο. Λέγεται ότι ή Φιλίππινα πήγε στην Πράγα και μιλήε μαζί μ' εκείνους πού έξηγήσαν άκρούσι από τόν αυτοκράτορα. Διηγήθηκε την ίδια της την ιστορία σαν νά έπρόκειτο για την ιστορία καμιάς ξένης. Στο τέλος έπεσε στα πόδια του αυτοκράτορος και τόν ικέτευσε με δάκρυα νά μεσιτεύη ώστε ο σκληρός πατέρας νά δώσει την συγκατάθεσι του. Βλεποντας δε ότι ο αυτοκράτωρ συνεκίνηθη και της ύποσχέθηκε την ύποστήριξί του, έφανέρωσε ή Φιλίππινα τό άληθινό της όνομα.

Τό μόνο πού είναι βέβατο είναι ότι ή Φιλίππινα ήταν άγίαταλητη και προκαλούσε την συμπάθεια όλων όσοι την έ γνώρισαν. Οι χωρικοί της περιοχής Μπύργκλιτς την έθεωρούσαν ως τόν καλό τους άγγελο και ποτέ δεν κτύπησε φτωχός της πόρτα της χωρίς νά φύγη φορτωμένος με πλουσία δώρα. Όλοι οι άφωροστοί στα χωριά έγνωρίζαν ότι ποτέ δε θ' άργούσε νά φανή κοντά τους ή ευγενική μορφή της Φιλίππινας για νά τους φέρη τό βάλοισμο και την παρηγοριά.

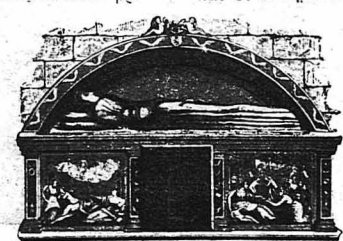
Τό 1563 τό Τυρόλο έξέλεξε για βασίλεια του τό Φερδινάνδο. Έτσι ο άρχιδούξ αναγκάστηκε νά εγκαταλείψη την αγαπημένη του Βοημία και νά παη στο Ίνσμπρούγκ. Με δακρυσιμένα μάτια άποχαιρέτησαν ο Φερδινάνδος και ή Φιλίππινα τόν πύργο του Μπύργκλιτς όπου είχαν περάσει τόσες ώραιες ημέρες. Τώρα έξέλεξαν τόν πύργο του Άμπρες για νά στεγάσουν την αγάπη τους την όποια δεν είχαν πιά άνάγκη νά κρύβουν γιατί είχε πεθάνει ήδη ο αυτοκράτωρ Φερδινάνδος. Έκτός από τό Τυρόλο λοιπόν ο Φερδινάνδος

Φιλίππινα Βέλζεο.

Γιορμή Φερδινάνδου και Φιλίππινας.

Τό μνημείο της Φιλίππινας.

έζηλονόμησε από τον πατέρα του και πολλές άλλες χώρες και παλάτια και μέσα σ' αυτά ήταν ο πύργος του 'Αμπρές, τόν οποίον έχρισε «στην ευγενικά Φιλίππινα Βέλζερ» στ' άληθεια όμως, αυτός εξακολουθούσε να είναι ο κύριος και ο πυργοδοσπότης. Μέσα σ' αυτόν τόν πύργο ο αρχιδουξ έμάζεψε τή άριστουγήματα τής ζωγραφικής, τής γλυπτικής και τής ποιήσεως. 'Η βιβλιοθήκη του πύργου ήταν από τις πιο πλούσιες και τις πιο έλεκτεές, και οι διάφορες συλλογές του καλλιτεχνικών πινάκων, νομισμάτων και πολυτιμων λίθων ήταν περίφημες σε όλη την Εύρώπη. 'Η αύλη του Φερδινάνδου είχε γίνει το έντευκτήριο των γλυπτών, των ζωγράφων και των ποιητών. Τις αύλικές αυτές συγκεντρώσεις έστόλιζε πάντοτε ή Φιλίππινα που δεν ήταν λιγώτερο καλλιτέγνης από τόν άντρα της. 'Ετσι οι δυο αγαπημένοι πέρασαν πολλά ευτυχιώμενα χρόνια στο 'Αμπρές και την ώραία αυτή ζωή δεν διέκοψε παρά μόνο ο θάνατος τής Φιλίππινας. Πέθανε στις 24 'Απριλίου 1580 ύστερα από μιιά μακρά άρρωσθεια. Μισή ώρα πριν πεθάνει ή Φιλίππινα σήκωσε τή χέρια της στον ουρανό και έλεπε με τό συνθησιώμενο της γλυκό χαμογέλο : «Βλέπω τόν ουρανό άνοιχτό και τους άγγέλους νά με περιμένουν».

'Ο Φερδινάνδος που δεν έλειψε ούτε στιγμή από κοντά της ένόσφ ή Φιλίππινα ήταν άρρωστη, άνεχοίνοσε μ' ένα συγκινητικώτατο διάγγελμα τόν θάνατο τής αγαπημένης του γυναίκας τόν λαό του. Διέταξε πρώτα νά κοητιστικό μετάλλιο με την εικόνα της και με την έπιγραφή «Dnae Philippine» Σ τ ή ν θ ε ι α Φ ι λ ι π π ι ν α. Δυό χρόνια άργώτερα ο Φερδινάνδος παντρεύτηκε σύμφωνα με τό θεσμό πόθο του λαού του. Πήρε γυναίκα του την 'Αννα-Κατερίνα κόρη του δουκός τής Μαντούης. Την τελευταία του όμως κατοικία θέλησε νά την έχη κοντά στην αγαπημένη του, κι' έτσι οι τάφοι του Φερδινάνδου και τής Φιλίππινας βρίσκονται κοντά κοντά στο παρεκκλήσιο του παλατιού του 'Ινσμπρουγκ.

'Η Φιλίππινα έχει άποκλήθη «'Ινές» ντε Κάστρο» τής Αυστρίας», ή τύχη της όμως ήταν πολύ διαφορετική από την τύχη της αγαπημένης του δόν Πέδρο. Και ναι μόν άργώτερα διεδόθη ότι την Φιλίππινα την έδολοφόνησαν στο μπάνιο της, αλλά αυτή ή φήμη δεν είχε καιμιά βάση.

'Η Φιλίππινα Βέλζερ πέθανε όπως έζησε, ήρεμα και σιωπηλά και στο μαριμάρινο άκόμιη όμοιωμά της πάνω από τόν τάφο της στο 'Ινσμπρουγκ μπορεί κανείς νά διακρίνει την γλώσσα των χαρακτηριστικών τής αγαπημένης του Φερδινάνδου τής Αυστρίας.

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ο ΝΕΚΡΟΣ ΠΟΥ... ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΕΤΑΙ !

'Η κάτωθι ιστορία συνέβη στην Βαρσοβίαν και διεπιστώθη από ανθρώπους που δεν είχαν κανένα συμφέρον ν' άποκρύψουν την αλήθεια.

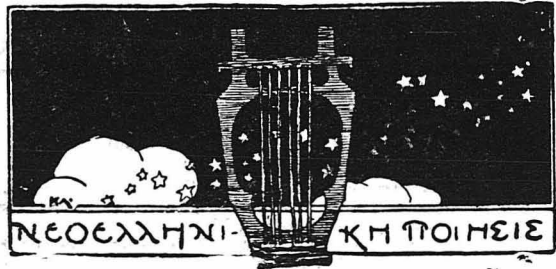
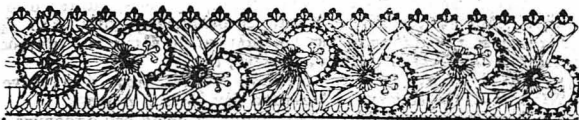
'Ενα πρωί ο νεκροθάπτης του καθολικού κοιμητηρίου τής Βαρσοβίας ζήτησε ταμαγμένους και κατάλοιπους. Στόν ύπνο του είχε δη έναν 'Εβραίο νά τόν κρατά από τή πόδια και νά του λέει :

— Ξέθαψέ με από τό τάδε μέρος και πηγαίνε με στο Ισραηλιτικό κοιμητήριο. Είμαι ο τάδε και θέλω νά ταφώ μαζί με τους άδελφούς μου.

'Ο νεκροθάπτης ήξευσε ότι ο νεκρός αυτός τόν όποιο είχε θάψει προ ήμερών με τή ίδια του τή χέρια ήταν καθολικός και όχι 'Εβραίος· αλλά τό δροαμα τόν συγκίνησε τόσο ώστε έκαμε λόγο σε πολλούς και ένας έβραίος τέλος που είχε άκούσει έκείνην την ιστορία, άνεφερε τό πράγμα στόν Ραββίνον. 'Η Ισραηλιτική κοινότης τής Βαρσοβίας συνεκινήθη και ο Ραββίνος όμίλησε στη συναγωγή γιά την περιέργη έκείνη περίπτωσι.

Την έτοιμένη μιιά ήλικιωμένη κυρία, ή μητέρα του έν λόγω νεκρού ζήτησε να ιδή τόν Ραββίνον και του έλεπε ότι ο γιός της, ο όποιος είχε σκοτωθεί στόν πόλεμο, την έπέσχεθη στόν ύπνο της και τής έξήτησε και αυτής νά τόν ξεθάψουν από τό καθολικόν κοιμητήριο όπου είχε κατά λάθος ταφεί. Το ζήτημα έλαβε πλέον διαστάσεις και ο Ραββίνος έξήτησε από τās άρχές νά γίνη έρευνα προς πιστοποίηση τής ταυτότητος του ταφέντος.

'Η έρευνα απέδειξε ότι ο ταφέντος είχε άποθάνει στο στρατιωτικόν νοσοκομείον του Τσεντοχάου και ότι εκτός του όνόματός του δεν είχε μαζί του άλλα πιστοποιητικά και συνεπώς έταφη ως καθολικός, ενήρ ήτο Ισραηλιτής. 'Εδόθη συνεπώς ή άδεια όπως έκαμφεί τό πτώμα του και μεταφερθή εις τό Ισραηλιτικόν νεκροταφείον, όπως και έγινε...

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Κοιμέται τό φεγγάρι
Ψηλά ψηλά στο θόλο,
Μά τώρα ή χώρα όλο
Το φέγγος τον έχει πάρει.

Βαθειά στο περιβόλι
Ξυπνή ο καρμός του γκιώνη
Κ' εινε τρελλό τ' άρθου
Στό τόσο φωτοβόλι.

Στους θαμπωμένους τόπους
'Εδώ οι καρδιές ξυπνήσαν,
Καημοί, οκοποι μιλήσαν
Κι' άντίλαλοι άπ' άνθρώπους...

'Απόψε αυτή την ώρα
Στό άργό τό φωτοβόλι,
'Η γη πώς μέθυσε όλη ;
Τι λάγγωσε τή χώρα ;

Πώς κάτον εδώ στείλ'αζει
Καλό, καλό φεγγάρι,
Πώς με άσπυρο σούδαρι
Ζωής τή γη σκεπάζεις !

Τόσο πολύ φεγγάρι
Στη γη όλο γυρισμένο
Και μέσα μας ογμένο
Σε άφαντασι μιιά χώρα,

Ποι' άπό βαθειά μας βγαίνει
Κι' άς εινε άλαργεμένη
Και μουσική και ξένη
Και φεγγαροτημένη...

Τόσο πολύ φεγγάρι
Κ' έτσι ψηλά στο θόλο,
Μά τώρα ή χώρα όλο
Το φέγγος τον έχει πάρει...

Λέαντρος Παλαμάς

ΤΟ ΚΕΝΤΗΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΑΣ

Συμφη στο μεταξέιο της παι
κενά ή χωριατοπούλα ή καστάνη,
Ισοσία τα ανταφυλλένια, χροιά, χρομα,
και ή άνοιξη τή ζήτηγεν άκόμα.

Φορές πόν τη δουλειά της σταιμά,
με τάνθη νά χαρεί τή κετηνά
και πόνε τό κεφάλι νερνε πλάι,
και πόνε ούλλογείται και γέλαει.

Μι' όλόσπη πεταλόιδα άταλαζή
στην κόρη τό φρεσιόγισμα κρατεί,
—τό χαμπον του άνθοστάσιου διαβάτης—
και φέρονε γύρους πάνω άπ' τή μαλλιά της.

Μαγεύεται άπ' τό κέντημα και νά,
καθίζει τώρα σάνθη τον τάχη,
Μά ή κόρη, ώίμέ, με τό βελόνι
άπάνω σ' ένα κόνιο την κραφόνει...

Κι' ένώ ή πεταλόιδα σασταρά,
τρελλή γέλαει έκείνη από χαρά
και λέει τριανταφυλλόχομη· ω χαρά μου !
τι όμορφα πόν πάει στο κέντημά μου.

Στέλιος Σπεράντσας

ΣΤΗ ΝΙΝΟΝ

Είχα βδομάδες τρεις, θαρροώ, νά δώ Νινόν τό καθαρό
και μιλαγύ μουτάκι σου με τή θλιμένη μάτια,
π' έτσι καιρο ή φροχή ψηη μονομοιόζει μιιά ποροσγή,
κρατώτας με' τίς φούχτες της τό όνειρον τή κομάτια !

Και χιές, περνώτας προσιστά, πό τό σκού'ο σου προσιτά,
την όσα πόν σκού'αγε με θόροβο και γέλια,
ο' είδα, Νινόν, προς στη μπασιά, με την ποδιά τή θαλασιά,
και με μιιά δροσρη, μικρη, στα χείλια σου καμείλια !...

Κι' όταν, χωρίς νά τή σκεφτώ—λές κι' ήτανε γραφτό κι' αυτό—
στο ίδιο τό τραή, κι' έγω, πόν έοι καλή μου πηρες, μήκα,
μου πρόσφρες μ' ύφος δειλό τό χέρι σου τό ταχουλό,
ενθ' άπ' τή μαύρα μάτια σου στάλαζε άργά μιιά γλώσσα !...

Και τότε, άρχισαμε πιχρά—οκνηροί κι' ο' όνο μας στή μικρά
του έξώστη κιγκλιόδοματα—νά λέμε τή «Παλιά» μας,
ενθ' στρογγυλίζαν οι τροχοί, των «Κλάζον» οσηλιασαν ο' άχοι,
κι' ο' άγρος μας άνέμισε στο διάβα τή μαλλιά μας !...

Μά όταν εφτάσαμε μπροστά στο σπίτι σου, τομμουλιαστά
οιδόφιξα τό χεράκι σου—πούταρε τόσο κινό !
και ούκαραζα με' τών φωνών τό φρένιαμα : «Γειά σου, Νινόν»
Και μουπες τρέμοντας κι' έού : «'Αντίο, 'Οδέατη, 'Αντίο...» !

'Ελευσίνα

Όρέστης Λάσκος

